

گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

نجمه خاتون

صفحه	متن روایی داستان	تطبیق داستان کتاب با سند	اعتبار سند (شیعه یا سنی)
۹	عیون أخبار الرضا علیه السلام / ج ۱ / ۱۴ / ۲ باب ما جاء فی أم الرضا علی بن موسی الرضا ع و اسمها أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى الصَّوْلِيُّ قَرَاءَةً عَلَيْهِ قَالَ: أَبُو الْحَسَنِ الرَّضَا ع هُوَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى بْنِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ع وَ أُمُّهُ أُمٌ وَلَدَتْهُ تَسْمَى تُكْتَمُ عَلَيْهِ اسْتَقَرَّ اسْمُهَا حِينَ مَلَكَهَا أَبُو الْحَسَنِ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ ع. ابو علی حسین بن احمد البیهقی در خانه خود نیشابور در سال سیصد و پنجاه و دویم هجری از برای ما روایت کرده که محمد بن یحیی الطولی خبر داده که ابو الحسن الرضا همان علی ابن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی ابن ابی طالب (ع) بود و مادر او ام ولد بود یعنی اصل او کنیز بود و آن جناب ازو متولد شد و اسم او تکتُم بود و آن جناب فرمود که این اسم بر آن مخدره استقرار یافت هنگامی که ابو الحسن امام موسی (ع) مالک او شد.	اولویت ۱	اولویت ۱
	عیون أخبار الرضا علیه السلام / ج ۱ / ۱۴ / ۲ باب ما جاء فی أم الرضا علی بن موسی الرضا ع و اسمها اشْتَرَتْ حَمِيدَةُ الْمُصَفَّاءُ وَ هِيَ أُمُّ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَ كَانَتْ مِنْ أَشْرَافِ الْعَجَمِ جَارِيَةً مُوَلَّدَةً وَ اسْمُهَا تُكْتَمُ وَ كَانَتْ مِنْ أَفْضَلِ النِّسَاءِ فِي عَقْلِهَا وَ دِينِهَا وَ إِعْظَامِهَا لِمَوْلَاتِهَا حَمِيدَةُ الْمُصَفَّاءِ حَتَّى أَنَّهَا مَا جَلَسَتْ بَيْنَ يَدَيْهَا مِنْذُ مَلَكَتْهَا إِجْلَالًا لَهَا فَقَالَتْ لِابْنِهَا مُوسَى ع يَا بَنِيَّ إِنْ تُكْتَمَ جَارِيَةً مَا رَأَيْتُ جَارِيَةً قَطُّ أَفْضَلَ مِنْهَا وَ لَسْتُ أَشْكُ أَنْ اللَّهَ تَعَالَى	اولویت ۱	اولویت ۱

گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

		سَيُظْهِرُ نَسْلَهَا إِنْ كَانَ لَهَا نَسْلٌ وَقَدْ وَهَبْتُهَا لَكَ فَاسْتَوْصِ خَيْرًا بِهَا فَلَمَّا وَلَدَتْ لَهُ الرِّضَا عَ سَمَّاها الطَّاهِرَةَ ابو علی حسین بن احمد البیهقی در خانه خود نیشابور در سال سیصد و پنجاه و دویم هجری از برای ما روایت کرده که محمد بن یحیی الطولی خبر داده که ابو الحسن الرضا همان علی ابن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی ابن ابی طالب (ع) بود و مادر او ام ولد بود یعنی اصل او کنیز بود و آن جناب ازو متولد شد و اسم او تکتّم بود و آن جناب فرمود که این اسم بر آن مخدره استقرار یافت هنگامی که أبو الحسن امام موسی (ع) مالک او شد و این اسم و نسب را از برای او گفته بود و از خود نمی گفت: و از عون بن محمد الکندی مرویست که گفت: ابا الحسن علی بن هیثم مردی بود با خبر از امور ائمه (ع) و اخبار ایشان و تزویجهای ایشان و من کسی را آشناتر از او در این امور ندیدم و ازو شنیدم که گفت: حمیده مادر امام موسی (ع) که از اشراف و بزرگان عجم بود کنیزی خرید که قبل از این هم زائیده بود و اسم شریف او تکتّم بود و افضل زنان بود در عقل و دین و تعظیم نمودن مولای خود حمیده و این قدر احترام حمیده را میداشت که تا حمیده مالکه او بود پیش روی او ننشست بجهة احترام او. پس حمیده بفرزند خود موسی (ع) گفت: ای پسرک من تکتّم کنیزی است که من تا بحال کنیزی بهتر و افضل از او ندیده ام و شک و شبهه ندارم که اگر نسلی از برای او باشد بزودی خدا آن را ظاهر کند و من او را بتو بخشیدم، پس سفارش کن نیکی کنند به او پس چون حضرت رضا از او متولد شد آن جناب اسم او را طاهره نامید.	
اولویت ۱	اولویت ۱	عیون أخبار الرضا علیه السلام ج ۱ ۱۷ باب ما جاء فی أم الرضا علی بن موسی الرضا ع و اسمها	۱۶

گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

		حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ مِيثَمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: لَمَّا اشْتَرَتْ الْحَمِيدَةُ أُمَّ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ أُمَّ الرِّضَا عَ نَجْمَةً ذَكَرَتْ حَمِيدَةُ أَنَّهَا رَأَتْ فِي الْمَنَامِ رَسُولَ اللَّهِ ص يَقُولُ لَهَا يَا حَمِيدَةُ هَبِي نَجْمَةً لِّابْنِكَ مُوسَى فَإِنَّهُ سَيُولَدُ لَهُ مِنْهَا خَيْرٌ أَهْلِ الْأَرْضِ فَوَهَبْتُهَا لَهُ فَلَمَّا وَلَدَتْ لَهُ الرِّضَا عَ سَمَّاهَا الطَّاهِرَةَ وَكَانَتْ لَهَا أَسْمَاءٌ مِنْهَا نَجْمَةٌ وَارْوَى وَ سَكَنُ وَ سَمَانُ [سَمَانَةُ] وَ تَكْتَمُ وَ هُوَ آخِرُ أَسْمَائِهَا قَالَ عَلِيُّ بْنُ مِيثَمٍ سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ سَمِعْتُ أُمِّي تَقُولُ كَانَتْ نَجْمَةٌ بِكَرٍّ لَمَّا اشْتَرَتْهَا حَمِيدَةُ. علی بن میثم از پدرش روایت کرده که گفته چون حمیده مادر موسی بن جعفر (ع) مادر حضرت رضا (ع) نجمه را خرید حمیده گفت: رسول خدا (ص) را در خواب دیدم که بمن فرموده ای حمیده ببخش نجمه را بفرزندت موسی (ع) پس بزودی متولد شود از برای موسی (ع) از نجمه بهترین اهل زمین پس حمیده نجمه را بموسی (ع) بخشید پس چون حضرت رضا (ع) از برای آن جناب متولد شد اسم نجمه را تغییر داده و طاهره نامید و از برای آن مخدره اسماء بسیار بود چه او را نجمه و اروی و سکن و سمانه و تکتّم گفتندی و تکتّم آخر نامهای او بود و علی بن میثم گوید که از پدرم شنیدم که می گفت: از مادرم شنیدم که او میگفت که چون حمیده نجمه را ابتیاع نمود باکره بود.	
اولویت ۱	اولویت ۱	الإرشاد فی معرفة حجج الله علی العباد ج ۲ ۲۳۵ فصل شذرات من فضائل الإمام الکاظم ع و مناقبه وَقَدْ رَوَى النَّاسُ عَنْ أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى ع فَأَكْثَرُوا وَ كَانَ أَفْقَهُ أَهْلِ زَمَانِهِ حَسَبَ مَا قَدَّمْنَاهُ وَ أَحْفَظُهُمْ لِكِتَابِ اللَّهِ وَ أَحْسَنُهُمْ صَوْتًا بِالْقُرْآنِ وَ كَانَ إِذَا قَرَأَ يَحْدُرُ وَ يَبْكِي وَ يَبْكِي السَّامِعُونَ لِتِلَاوَتِهِ وَ كَانَ النَّاسُ	

گزارش مدرک یابی کتاب های کتابخانه دبستان فضیلت

		بِالْمَدِينَةِ يُسَمُّونَهُ زَيْنَ الْمُتَهَجِّدِينَ وَ سَمَّى بِالْكَاضِمِ لِمَا كَظَمَهُ مِنَ الْغَيْظِ وَ صَبَرَ عَلَيْهِ مِنْ فِعْلِ الظَّالِمِينَ بِهِ حَتَّى مَضَى قَتِيلًا فِي حَبْسِهِمْ وَ ثَأْنِهِمْ. مردم روایات بسیاری (در فنون علم) از آن جناب روایت کرده اند، و او فقیه ترین اهل زمان خود بود، و از همه کس بکتاب خدا آشناتر و در خواندن قرآن از همگان خوش صدا تر بود، و چنان بود که هر گاه قرآن میخواند محزون میشد (یا با صوت حزین میخواند) و مردم از تلاوت قرآنش میگریستند، و مردم مدینه آن حضرت را زینت متعهدین (نماز شب خوانان، و شب زنده داران) مینامیدند، و بلقب کاظم (فروخورنده خشم) نامیده شد، برای آنکه هر چه از دست ستمکاران کشید خشم خود را فرو خورد و بردباری کرده (بر آنان نفرین نکرد) تا اینکه در زندان و زنجیر دشمنان و ستمگران از دنیا رفت و شهید گشت.	
اولویت ۱	اولویت ۱	فدک و العوالی، الحسینی الجلالی ۵۵ ۲ - مقبرة مشربة أم إِبْرَاهِيم: ذكر بعض من شاهد تلك المقبرة أخيراً في العالية قال: وفي أطراف هذه المقبرة - أي مشربة أم إِبْرَاهِيم - قبور مشهورة، منها: قبر السيِّدة الجلييلة نجمة والدَّة الإمام علي بن موسى الرضا عليه السَّلام، و قبر السيِّدة الجلييلة حميدة المصفاة والدَّة الإمام موسى الكاظم عليه السَّلام	